

Заблоцька С. О.

Науковий керівник:

Гавриленко К.О.

викладач спеціальних дисциплін менеджменту

Кропивницький будівельний фаховий коледж

м. Кропивницький, Україна

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Сьогодні в умовах глобальної економічної нестабільності, спричиненої геополітичними конфліктами, пандемічними кризами, швидкими технологічними змінами та непередбачуваністю ринків традиційні підходи до управління стають менш ефективними. Підприємствам критично важливо забезпечити стійкість, конкурентоспроможність та адаптивність шляхом впровадження інноваційного менеджменту та цифрових інструментів. Це дозволяє оперативно реагувати на виклики, оптимізувати процеси, приймати обґрунтовані рішення та створювати нові джерела вартості.

Економічна нестабільність – стан макро- та мікроекономічного середовища, що характеризується високою змінністю ключових показників (інфляція, курс валют, попит) та невизначеністю, що ускладнює прогнозування та підвищує ризиковість господарської діяльності [1]. Розглянемо сучасні підходи до управління підприємством в умовах економічної нестабільності:

1. Впровадження моделі динамічних здібностей. Стратегічний фокус повинен зміститися на здатність підприємства відчувати нові ринкові загрози, захоплювати можливості та трансформувати свою ресурсну базу, що є основою його виживання в умовах турбулентності.

2. Децентралізація та Agile-принципи. Запровадження організаційної структури, що швидко навчається, з горизонтальними зв'язками, крос-функціональними командами та делегуванням повноважень для прискорення циклу прийняття рішень (OODA) і підвищення оперативності.

3. Сценарне планування та ризик-менеджмент. Розробка множинних, взаємовиключних стратегій на випадок радикальних економічних шоків. Використання Ключових Індикаторів Ризику (KRI) для раннього попередження та активації превентивних антикризових планів.

4. Управління ланцюгами постачання в умовах невизначеності. Перехід до моделі "just-in-case" для критичних ресурсів, диверсифікація джерел постачання та використання цифрових платформ для підвищення прозорості логістики.

5. Консервативний фінансовий менеджмент. Пріоритетне управління ліквідністю та грошовими потоками. Застосування стрес-тестування фінансових моделей для оцінки здатності підприємства витримати різке падіння доходу та забезпечення мінімального кеш-буфера.

6. Інновації як стратегія диференціації. Фокус на проривних інноваціях (створення нових ринків або радикальне зниження собівартості) замість інкрементальних покращень, що є ключем до виживання та зростання в кризі.

7. Стратегія відкритих інновацій. Системна співпраця з екосистемою (стартапами, R&D-інститутами) для розподілу ризиків R&D та прискорення інноваційного циклу за рахунок зовнішніх знань.

8. Інновації бізнес-моделей (BMI). Зміна способу монетизації та створення вартості. Актуалізація сервісних моделей, де замість продажу продукту пропонується послуга або підписка, що забезпечує стабільніші доходи.

9. Розвиток культури "розумних невдач". Створення внутрішніх інкубаторів, де ініціативи швидко тестуються за принципом Lean Startup (Fail Fast, Learn Faster), стимулюючи креативність при мінімізації витрат.

10. Клієнтоцентрична цифрова трансформація. Використання Big Data для глибинного розуміння змін у поведінці споживачів та швидка адаптація продуктової лінійки та каналів збуту до нових потреб.

11. Впровадження інтегрованих ERP-систем нового покоління. Повна автоматизація та інтеграція ключових функцій для забезпечення єдиного достовірного джерела даних (Single Source of Truth), що є критичним для швидкої та достовірної звітності в кризових умовах.

12. Штучний інтелект (AI) у прогностичній аналітиці. Застосування алгоритмів Machine Learning для високоточних моделей прогнозування попиту та ціноутворення з урахуванням високої волатильності, зменшуючи залежність від суб'єктивних рішень.

13. Кібербезпека на основі Zero Trust. В умовах зростання кібератак, IT-захист має базуватися на архітектурі "нульової довіри", де жоден користувач не отримує доступу до ресурсів без верифікації, забезпечуючи Cyber Resilience.

14. Хмарні технології (Cloud Computing) та гнучкість. Використання хмарних сервісів для забезпечення географічної стійкості IT-інфраструктури, швидкого масштабування ресурсів та підтримки ефективної розподіленої команди .

15. Роботизація процесів. Впровадження програмних роботів для автоматизації стандартизованих, високооб'ємних рутинних завдань у фінансах, HR та логістиці, що знижує операційні витрати та звільняє кваліфікований персонал для стратегічних функцій.

16. Розвиток компетенцій "майбутнього". Інвестування у безперервне навчання з фокусом на цифрову грамотність, критичне мислення та емоційний інтелект. Здатність персоналу швидко освоювати нові цифрові інструменти та ефективно працювати в умовах стресу визначає стійкість організації.

17. HR-аналітика та превентивний ризик-менеджмент. Використання Big Data для моніторингу ключових HR-метрик (рівень залученості, плинність, вигорання) з метою прогнозування кадрових ризиків та превентивного втручання, замість реактивного реагування на проблеми.

18. Ефективний менеджмент змін. Застосування структурованих методологій (наприклад, ADKAR) для прозорої комунікації цілей трансформації, мінімізації опору персоналу та забезпечення успішності впровадження інновацій та реструктуризації.

19. Управління розподіленою командою. Розробка чітких політик та цифрових інструментів для ефективно віддаленої та гібридної роботи. Це підвищує географічну стійкість підприємства та безперервність його діяльності до непередбачуваних зовнішніх подій.

20. Інтеграція ESG-ризиків в управління. Включення екологічних, соціальних та управлінських ризиків у загальну систему антикризового управління. Підприємства з високими ESG-стандартами демонструють більшу довгострокову стійкість до репутаційних та регуляторних шоків, що є фактором нецінової конкуренції.

Таким чином, для забезпечення довгострокового успіху в сучасних умовах, керівництво підприємства мусить інтегрувати ці сучасні, гнучкі та технологічно підковані підходи в усі ланки корпоративного управління, перетворюючи кризи з загроз на каталізатори для інновацій та модернізації.

Література:

1. Управління підприємством в умовах економічної нестабільності: навч. посіб. / МОН України, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; уклад. І. П. Коваль. – Київ: Видавництво «Наука і освіта», 2024. 192 с.